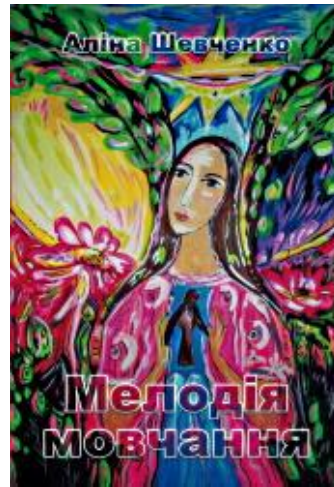

МРІЙ І ДІЙ

Аліну Шевченко, яка сміливо виставляє у Фейсбучі свої літературні досягнення і нагороди та підписує газетні публікації «письменниця, журналістка, громадська діячка», знаю четвертий рік. Відтоді, як члени журі (в тому числі і я) на атестації учнів секції «Літературна творчість» Малої академії наук України присудили їй, восьмикласниці, перше місце за повість «Попіл невідомих віршів». Рецензувала і дебютну книгу оповідань Аліни «Цвіт першої надії» (2019). Побувавши на презентації в обласній бібліотеці для дітей, придбала збірку для літмузею. Другу книгу «Мелодія мовчання» авторка, вже одинадцятикласниця, подарувала в день презентації в обласній науковій бібліотеці імені Дмитра Чижевського. Однак з рукописом книги я ознайомила ще раніше завдяки її майбутньому редактору Володимирі Яремчуку. Ми обговорювали з ним тексти, у чомусь сходились, у чомусь – ні. Згадували читані у школярські роки твори про школу: О. Копиленка, Ю. Збанацького, В. Козаченка, М.Трублаїні, В. Близнеця та ін. А нині – чи не пишуть про школу, чи я не знаю й не читаю.

Схоже, відтворюючи світ дітей, підлітків і молоді, мало читає інших літераторів і юна авторка, користуючись лише власним куцим досвідом і маючи, на жаль, невеликий словниковий запас. У першу чергу це стосується повісті «Тринадцятий за списком або чого вночі навчає школа». Прочитала її з інтересом, бо давно не запрошують у школу вчителі та й карантин не пускає. Зважаючи на те, якою «мовою» спілкуються при дорослих на вулиці молодші й старші школярі, чесно кажу – в сучасну школу мене й не тягне. Але завжди радію, коли слухаю і оцінюю творчі літературні роботи старшокласників, з яких також виділила прозу випускниці МАН України Ані Холявінської зі Знам'янки.

І ось Алінина книга – друга за три роки, що й радує, і непокоїть. Радує, бо дівча, яке пише з 12 років, а в неповних 16 є авторкою двох збірок, безумовно талановите (правда, не в жанрі поезії, від якої ми вже її

відмовили). А щодо прози – тут вона почувається впевненіше, створює характери й образи, іноді занадто «чорно-білі». «Авторка вміє привернути увагу читача і сюжетом, і викладом, майже дружить з граматиною», – писав мені в листі Володимир Яремчук.

Герої-школярі зацікавили, особливо Ангеліна – лідерка класу, в якій пізнаю авторку. Але часом діалоги підлітків, поведінка, розмови виглядають у її викладі трохи наївно, бо А. Шевченко вдає із себе дорослу і оцінює ровесників трохи зверхньо-поблажливо. Цю схематичність, плакатність при творенні характеристик помітив і В. Яремчук. Звісно, найскладніше для юної письменниці – створити свій стиль і художнє мовлення (персоніфікація образів школярів у їх мові майже відсутня). А те, що вони не вживають таких обов'язкових нині слів як «блін», «круто», «класно», «кльово», «я в шоці!» сприймається як художньо прикрашена дійсність, у яку все ж проникають зразки шкільного сленгу: «нормік», «втираєш», «включаючи філософа», «не варіант». Є й інші нюанси спілкування, які здаються непереконливими. Наприклад, афористичні вирази в устах дев'ятикласників: «Вічних сварок не буває», «не приведи Господи», «У житті - як на довгій ниві». Іноді авторка й герої вживають неточні слова: «незвичайний» замість «незвичний». Сумніваюсь, чи неологізм це – «вимушенодопущені»? Герої чи авторка (?) порушують, і не раз, мовні правила: «за нас забули», «за всіх не знаю» замість «про нас», «про всіх»; «підслухувати» – де треба «підслуховувати». Не помічає Аліна збігу літер «в» у кінці та на початку наступного слова: «згадував всі...».

«Не відразу підліток може знайти рішення дорослої складної ситуації, бо діти знають менше від дорослих», – здається, що авторка-школярка веде розповідь вустами старшої людини. І навпаки, непереконливо звучить дитячий діалог про пошук нічного прихистку для однокласника Вадима.

Не вистачає Аліні емоційної драматизації у зображенні екстремальної події в нічній школі, бо пише вона то газетною, то канцелярською мовою: «я це відчуваю на основі їхніх вчинків» (син про батьків); про батька, який бив сина «намагаючись не залишати синців на відкритих ділянках тіла» – мовою слідчого протоколу. А хочеться, щоб мова авторки, яка живе в селі, була більш жива, народна, із вкрапленням фольклору, як от її знахідка: «хіт-парад сільських пліток». Не дуже віриться в поганих односельців, які оббрівали Вадима за гроші, що їм платив батько хлопця. А може я, люблячи змалку село, ідеалізую його?

Другу повість – «Попіл невідомих віршів» відзначаю у творчості Аліни Шевченко як поки що один з найбільш вдалих творів. Притчевий сюжет несе в собі філософські роздуми і висновки про одну з головних тем творчості – роль митця і мистецтва в нашому житті.

Із п'яти новел і оповідань (всього в книзі 9 творів) найбільше прийшла до душі «Пташина мама», яка вже була відзначена на Всеукраїнському конкурсі. Сподобались ліричні сповіді «Їх перша пора» та «Новорічне лате». Знаю в житті їх героїв – вони гарно й правдиво, з юнацькою, навіть дорослою ніжністю відтворені. Відчувається, Аліна вже

вміє узагальнювати, творити образи не з допомогою дзеркального відображення, а наділяючи їх рисами різних людей. Якщо до цього Аліна частіше описувала неблагополучні стосунки в сім'ї та між людьми, з нових оповідань видно, що вона стає на шлях усвідомлення і сповідання принципу: «родинний зв'язок – найміцніший. Його можна відчуті за сотні й тисячі кілометрів».

Своєрідною видалась фантастично-притчева новела «Стопами долі» з епіграфом «За мотивами геніальної поеми Т. Шевченка “Катерина”». Тут і мова вже більш авторизована («обоє були змучені далеким шляхом, очерізною курявою»; «їхній слід встилає сонячний промінь та вітровий вихор непереможної сили»). Аліна вчиться й природу робити дійвою особою. Увага до теми родинного зв'язку набирає ваги національного значення, адже герої – українці та москалі. Дуже сучасно на фоні російсько-української війни звучать повчання старця, якому хлопчик врятував життя, а потім опинився у москальській сім'ї, що зрадливо відцуралась від нього: «Москаль одвіку ворог наш, і добра від нього – не чекай. Тож нехай це уроком для тебе стане, пам'ятай, що ти народжений на українській землі, не зраджуй свій народ, яким би лестивим не виявився москаль. У майбутньому ж тебе чекає краща доля, та ти не гонись за нею... Але зауваж, твоя доля тут, на Батьківщині на тебе чекає. Повертайся сюди, щоб не сталося».

В оповіданні-новелі «На розсуд світлих душ» Аліна Шевченко заявила про ще одну грань свого життя і творчості – любов до тварин. Здається, поки вона розуміє їх більше, ніж людей. Доля Чорного kota одразу озвалася в пам'яті згадкою про героя повісті Г. Троєпольського «Білий Бім – Чорне Вухо». На читача діє така ж сила емоцій, як колись у цьому творі, а потім ще й у знятому за ним фільмі.

Ось тут і відчувається зростання авторки, бо «думкам» і «внутрішнім монологам» kota я вірю більше, ніж підліткам. Перед смертю в житті Чорного kota з'являється ворона. Читач чекає банального кінця. Аж ні! Ворона не стала причиною смерті, а подружилась, діючи згідно з нею ж придуманим афоризмом «Чорні чорних розуміють...».

«Пташина мама» – продовження теми сирітства й покинутості серед тварин та співчуття і волонтерства з боку дітей і дорослих. Авторка наблизилась до висновку: нічого не трапляється випадково, кожна подія – частина того, що має спіткати людину... І що за вчинене добро одержиш нове добро.

Міні-розділ книжки «...для найменших читачів» з двох оповідань-казок «Як Місяць Юрчика повчав» та «Хмаринка щастя» здався мені найвдалішим. Може, Аліні слід більше писати для дітей, бо тут для неї – вже пройдений досвід?

Гадаю, трошки дидактично звучить гарна настанова пана Місяця: «Мрій і дій. Порожні слова лишаться на землі, а сміливі вчинки й правильні рішення стимулюють людину до найвищого злету!». Давно я нічого не читала про космонавтів, наче їх і не було. Але цього року, упорядкувавши книжку з повістю Віктора Ганоцького «Крила виростають на землі» про

нашого земляка-космонавта Леоніда Попова, ніби віддала дань своїм дитинству і юності, які пройшли в космічну еру. Мені навіть пощастило побачити Юрія Гагаріна...

«Хмаринка щастя» схожа на казки Сухомлинського та його учнів. Це – розмова мами з маленькою донечкою про щастя. Прочитане змусить і нас, дорослих, ще раз про це замислитись. Правда, фінал обох казок трохи прозаїчно-моралізаторський, приземлює читача, якого початок розповіді кличе в політ, вчить робити життя піднесеним, святковим.

У авторській післямові Аліна дякує за першу книжку та роботу над другою своїй вчительці – Людмилі Іванівні Пасхал. На жаль, книга присвячена її пам'яті.

Художниця Ірина Токарська зробила малюнок до твердої обкладинки, автором кольорових ілюстрацій у книзі є невідомий співавтор Dulce Vianney... Фотопортрет авторки на останній сторінці обкладинки зробив відомий фотохудожник і журналіст Ігор Демчук. Книга видана у 2021 році у Вінниці, у видавництві «Твори», накладом 100 примірників, обсягом 140 сторінок, за фінансової підтримки депутата Олександрійської міської ради, голови ГО «Нова хвиля» Володимира Дожджаника. (Авторка родом із Приютівки Олександрійського району).

Передмову до книги письменника Івана Потія, редактора альманаху «Курінь» (м. Кременець), названу «Кіндер-сюрприз» (а в змісті – «анотацією»), вважаю не дуже вдалою, бо автор практично захопився переказом сюжету першої повісті...

А от у те, що «кіндер-сюрприз» – Аліна Шевченко нас ще не раз порадує і недовго нам цього чекати – вірю.

І хочеться, щоб третя книжка дівчини вийшла вдома, в Кропивницькому, де влітку бажаю їй стати студенткою. А згодом – письменницею і журналісткою, бо це – два крила юнацької мрії. Ми ж сподіваємося на презентацію нових книг Аліни у музеї, з яким дружать її земляки й колеги по перу – олександрійський літературний клуб «Джерело».

Антоніна Корінь, науковиця
літературно-меморіального
музею І.К. Карпенка-Карого
міста Кропивницького

Опубліковано:

«Народне слово», № 5 від 03.02.2022